

2016. március

Jelenségnaptár

HOLDFÁZISOK

Március 1.	23:11 UT	utolsó negyed
Március 9.	01:54 UT	újhold
Március 15.	17:03 UT	első negyed
Március 23.	12:01 UT	telehold
Március 31.	15:17	utolsó negyed

A bolygók láthatósága

Merkúr: 23-án felső együttállásban van a Nappal. Áprilisi kiváló láthatóságának bevezetőjeként a hónap végén már megkísérelhető felkeresése napnyugta után a nyugati látóhatár közelében. Ekkor majdnem háromnegyed órával nyugszik a Nap után.

Vénusz: Napkelte előtt kereshető a délkeleti horizont közelében. Láthatósága rohamosan romlik, a hónap végén már elvész a kelő Nap ragyogásában. Fényessége $-3,9^m$ -ról $-3,8^m$ -ra, átmérője $11,2''$ -ről $10,4''$ -re csökken, fázisa $0,91$ -ről $0,95$ -ra nő.

Mars: Előretartó mozgást végez a Librában, majd 13-ától fokozatosan lassul a Scorpiusban. Éjfél körül kel, az éjszaka második felében látszik a délkeleti égen. Fényessége gyorsan nő $0,3^m$ -ról $-0,5^m$ -ra, látszó átmérője $8,7''$ -ről $11,7''$ -re hízik.

Jupiter: Hátráló mozgást végez a Leo déli részén. 8-án van szembenállásban a Nappal. Egész éjszaka látható, fényessége $-2,5^m$, átmérője $44''$.

Szaturmusz: Előretartó, majd 25-től hátráló mozgást végez az Ophiuchusban. Éjfél után kel, az éjszaka második felében látható alacsonyan a délkeleti-déli égen. Fényessége $0,4^m$, átmérője $17''$.

Uránusz: Előretartó mozgást végez a Piscesben. 15-e után elvész az egyre közelebb látszó Nap fényében.

Neptunusz: A Nap közelsége miatt nem figyelhető meg. Előretartó mozgást végez az Aquariusban.

Kaposvári Zoltán

Szembenállásban a Jupiter

A $44''$ korongátmérőjű és $-2,5$ magnitúdó fényességű bolygó a Leo csillagképben jár, éjféle delelésekor 46° -kal emelkedik a horizont fölé. A bolygó kiválóan megfigyelhető januártól egészen június végéig. A szokásos nagy felbontású felvételek mellett próbáljunk meg ugyanarról a hosszúságról, előre kiválasztott időpontokban, legalább félheteti bontásban hasonló minőségű felvételeket készíteni. Az ebből összerakott videón az alakzatok szélrendszerekben való sodródása látványos lesz. Nagyobb távcsővel bátran észleljük a Galilei-holdakat; az oppozíciókor a Ganymedes $1,64''$, a Callisto $1,49''$, az Io $1,13''$ az Europa pedig $0,98''$ átmérőjű lesz.

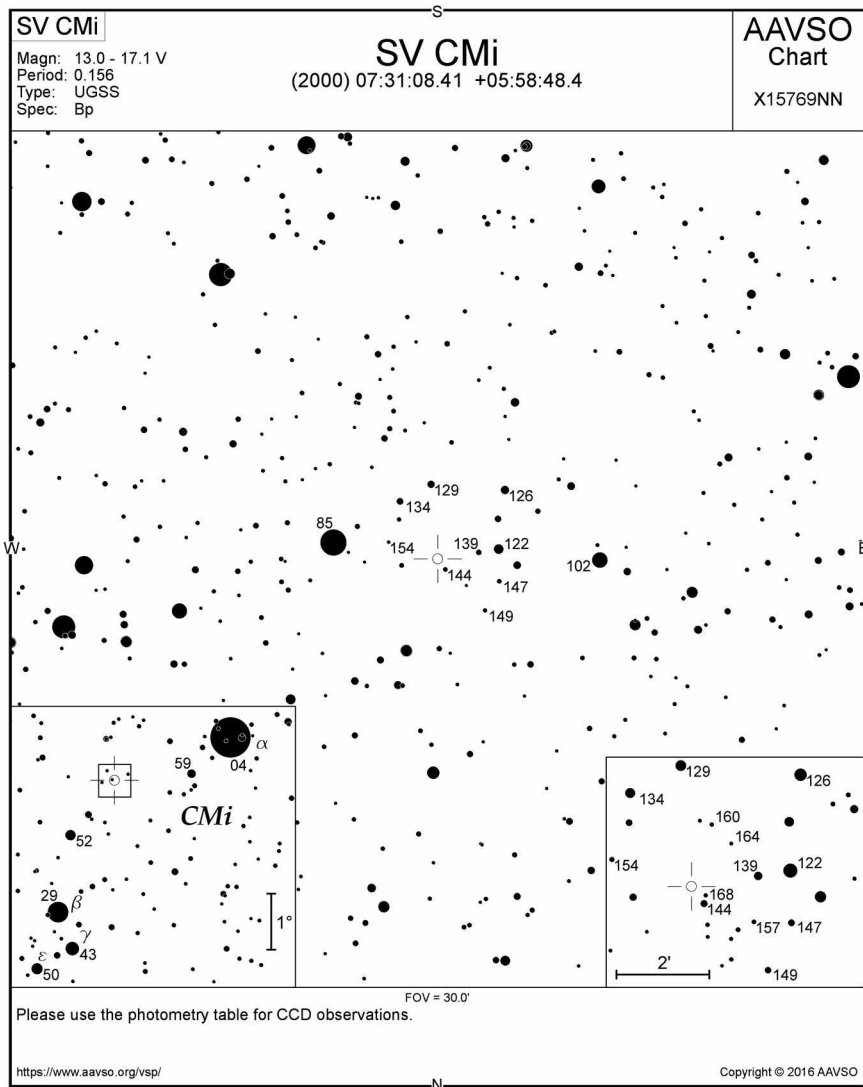
Kiss Áron Keve

Hold-Aldebaran-együttállás

Március 14-én 13:30 UT körül a Hold néhány ívpercre megközelíti az Aldebarant. Ekkor a páros 45° -kal lesz a horizont fölött, az 1 magnitúdós csillag a nappali égen is könnyen látható lesz csillagászati távcsővel. A páros látványosan és gyorsan halad el egymás mellett, remek fotótémát adva. A Hold fázisa 37% -os, a Naptól való távolsága 75° . A Nap 17 óra UT körül nyugszik, ekkor a Hold már $1,2^\circ$ -ra eltávolodott az Aldebarantól, de a szürkületi égen látványos az együttállásuk.

A hónap változója: az SV Canis Minoris

Ismét egy viszonylag friss revízió átesett, a közelmúltig ZCAM osztályba sorolt, ám újabban U Geminorum típusúvá „visszaminősített” törpenóvát ajánlunk észlelőinknek. Az utóbbi bő 50 év AAVSO-adatai alapján egyszer sem mutatott fényállandósulást

(standstill), így immár – újeletű kifejezéssel élve – a ZCAM-imposztorok közé sorolják. Mindazonáltal igazán kedvelt programcsillagunk lehet, mivel igen jó eséllyel észlelhetjük maximumban, hiszen – szinte kozmikus „világítótoronyként” – egyenletes periódust tartva, mintegy 16 naponként produkál kisebb-nagyobb kitörést. Ilyenkor fényessége

4–5 napig akár fél magnitúdóval is meghaladhatja a térképen jelzett 13^m-s értéket, ezáltal közepes távcsővel is jól észlelhető. Csillagkörnyezete igen könnyen azonosítható, így remélhetően – három aktív észlelőjén felül – többen is kedvet kapnak napi rendszerességgű megfigyeléséhez.

Bagó Balázs